

Бережна К. С.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ

Інтеграція України в європейське співтовариство неможлива без забезпечення її громадянам рівного доступу до інформації. Серед соціальних інституцій, що надають громадянам України інформаційні послуги, важливе місце займають публічні бібліотеки.

На сьогодні бібліотечна мережа України нараховує близько 40 тис. бібліотек різного відомчого підпорядкування, органів державної та комунальної власності, підприємств, організацій і закладів. Різноманітні потреби населення в інформації, освіті, культурі забезпечують 15987 публічних бібліотек (з них 13253 – у сільській місцевості). Кожен третій мешканець України (понад 13,7 млн.) є користувачем публічних бібліотек.

Бібліотечний фонд публічних бібліотек універсальної тематики становить близько 235 млн. одиниць, але з розвитком інформатизації суспільства оперативне задоволення всіх інформаційних потреб користувачів неможливе без використання сучасних технічних засобів, тому набуває актуальності питання матеріально-технічного забезпечення публічних бібліотек України, адже за останніми дослідженнями Української бібліотечної асоціації доступ до Інтернету мають лише 3,3 тис. (21%) бібліотек. Загальна кількість комп'ютеризованих робочих місць у публічних бібліотеках – 16,0 тис. (в середньому, один комп'ютер на одну бібліотеку), що є недостатнім. У всіх публічних бібліотеках України нараховується 26 комп'ютерів для людей із обмеженнями зору. Локальні комп'ютерні мережі мають 200 бібліотек.

За рівнем матеріально-технічного забезпечення інформатизації публічні бібліотеки України суттєво відстають від провідних країн світу. Так, станом на 2007 р. у США 99,7 % публічних бібліотек надавали громадянам доступ до Інтернету. На 2003 р. на Кіпрі, в Чеській Республіці, Греції, Латвії, на Мальті, в

Словаччині та Іспанії таких бібліотек було до 25%. В цей же час 26-50 % публічних книгозбірень надавали доступ до Інтернету в Австрії, Хорватії, Естонії та Італії; 76 %-100 % - у Бельгії, Данії, Фінляндії, Ірландії, Люксембургу, Нідерландах, Норвегії, Португалії, Словенії та Швеції.

В Україні найбільша кількість бібліотек із числа підключених до Інтернету використовують широкосмуговий (ADSL/xDSL) канал (34%). З них, 21% бібліотек мають швидкість підключення 512 Кбіт/с, а 10% бібліотек мають швидкість підключення 1024 Кбіт/с і вищу. Водночас, у США 62,1% публічних бібліотек мають швидкість, вищу за 769 Кбіт/с. З числа публічних бібліотек України лише 1,8% бібліотек (355) мають адресу електронної пошти і 0,8 % бібліотек (139) мають власний веб-сайт.

Також, потрібно зазначити, що лише 526 українських книгозбірень мають електричні мережі (з розетками), що відповідають вимогам, необхідним для комп'ютерного устаткування. 0,5% книгозбірень мають у своїй структурі відділ автоматизації, а близько 2% бібліотек мають у штаті посади, пов'язані з інформаційними технологіями.

На основі наведених даних можна зробити висновок, що процес інформатизації, який розпочався в бібліотеках України в кінці XX ст. йде дуже повільними темпами, що не дозволить наблизитись до рівня провідних країн світу. Мережа публічних бібліотек України в першу чергу покликана задовольняти потреби населення в інформації, та самоосвіті протягом всього життя. Саме тому публічні бібліотеки України потребують розробки стратегії модернізації їх матеріально-технічної бази, без якої, неможливий процес забезпечення вільного доступу громадян України до інформації.